

Randvoorwaarden noodopvang asielzoekers op Wilderszijde

Gemeente Lansingerland

Mei 2023

Inleiding

Deze notitie bevat de randvoorwaarden die de gemeenteraad van Lansingerland stelt aan de noodopvang voor asielzoekers op Wilderszijde.

Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), dat verantwoordelijk is voor de opvang, kan de huidige instroom van vluchtelingen niet meer aan. Daarom moeten er in Nederland op korte termijn meerdere crisis-nood, nood en structurele opvanglocaties gerealiseerd worden.

De inzet van de aankomende Spreidingswet is om het Rijk de mogelijkheid te geven om gemeenten te verplichten tot het opvangen van asielzoekers. Het college van B&W van de gemeente Lansingerland is voornemens deze wettelijke verplichting niet af te wachten en te anticiperen op de huidige crisis door zelf de regie te pakken ten aanzien van de noodopvang voor asielzoekers. Ook zonder wettelijk kader is de crisis in de opvang immers een feit en proactief opereren betekent meer eigen regie voor gemeenten om de opvang in te richten op een voor de gemeente passende wijze.

Het college van B&W heeft een kavel direct achter het gemeentehuis, behorend bij de ontwikkellocatie Wilderszijde, verkozen om een noodopvangvoorziening te realiseren.

De gemeenteraad van Lansingerland legt middels deze notitie de randvoorwaarden van deze noodopvang vast.

1. Aantal

Op dit moment (voorjaar 2023) vangt de gemeente Lansingerland ruim 50 asielzoekers op in de crisis-noodopvangvoorziening 'Tobias'. Deze locatie valt (zoals alle crisis-noodopvangvoorzieningen) onder verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio. Deze crisis-noodopvangvoorzieningen zijn echter bedoeld voor korte termijn de ergste nood te ledigen. Dat betekent dat de Tobias afgebouwd moet worden.

De ruim 50 plaatsen voor asielzoekers van de Tobias kunnen geherhuisvest worden op de nieuwe locatie Wilderszijde. Ruimtelijk kunnen daar nog zo'n 250 extra plaatsen gerealiseerd worden. De gemeenteraad van Lansingerland heeft een voorkeur voor kleinschalige opvang. Dit vullen we in door in eerste instantie 150 plekken te realiseren naast de reeds bestaande 50 plekken.

Wanneer de Spreidingswet er is, is de verwachting dat Lansingerland rond de 300 plekken moet realiseren. Dat aantal kan op dezelfde plek gerealiseerd worden. Voordat het college tegen die tijd dat besluit neemt zal dat met de gemeenteraad besproken worden.

Hiermee neemt de gemeente verantwoordelijkheid voor de huidige opvangcrisis.

Randvoorwaarde

De noodopvangvoorziening voor asielzoekers op Wilderszijde begint kleinschalig en kan mogelijk maximaal 300 plekken bieden.

2. Duur

De locatie Wilderszijde is onder andere geschikt voor noodopvang voor asielzoekers omdat de grond in eigendom is van de gemeente en er daardoor snel gerealiseerd kan worden. De locatie is per definitie tijdelijk omdat de gronden ter beschikking moeten worden gesteld aan de ontwikkelaars als de bouw van de nieuwe wijk bij deze kavel is aanbeland.

Op dezelfde kavel worden tijdelijke onderwijsvoorzieningen gerealiseerd. Deze voorzien in tijdelijk onderdak voor de definitief te vestigen scholen in de nieuwe wijk. Wanneer de scholen de definitieve locatie in de wijk kunnen betrekken, zullen de tijdelijke locaties verdwijnen. Op dat moment dient ook de noodopvangvoorziening van deze kavel te verdwijnen. De prognose is dat dit in de zomer van 2026 het geval zal zijn.

Randvoorwaarde

Voor wat betreft de duur van de noodopvangvoorziening Wilderszijde leggen we vast dat deze synchroon loopt met de duur van de tijdelijke onderwijsvoorzieningen op dezelfde kavel.

3. Doelgroep

De gemeenteraad heeft eerder gesproken over de wenselijkheid van de doelgroep gezinnen voor de opvang van asielzoekers. Het COA kan niet voorspellen welke doelgroep wanneer asiel aanvraagt en hoe de instroom er dus qua doelgroep uit ziet en het COA kan ook niet met iedere gemeente harde afspraken maken over de doelgroep. De locatie voor de noodopvang van asielzoekers op Wilderszijde heeft echter uitstekende voorwaarden om met name gezinnen op te vangen. Dit voornamelijk door de nabijheid van scholen en de ervaring die opgedaan is met de opvang van gezinnen in de crisis-noodopvang Tobias.

Randvoorwaarde

De gemeente Lansingerland biedt het COA, met de noodopvanglocatie op Wilderszijde, uitstekende voorzieningen voor de doelgroep gezinnen.

4. Voorzieningen

Van belang bij de realisatie van (nood)opvang voor asielzoekers is de nabijheid en beschikbaarheid van met name onderwijs- en zorgvoorzieningen. Deze voorzieningen zijn op de locatie Wilderszijde zeer nabij. Scholen zijn er in de directe nabijheid en zorgvoorzieningen zoals huisartsen en tandartsen zijn er in de zeer nabij gelegen kernen Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs.

Over de instroom van asielzoekers worden afspraken gemaakt met nabijgelegen scholen. De mogelijkheden van internationale schakelklassen zullen worden verkend.

De huidige crisis-noodopvangvoorziening Tobias heeft afspraken met meerdere huis- en tandartsen in de nabijgelegen kerken, zodat de druk op deze voorziening gelijkelijk verdeeld kan worden. Dit soort afspraken worden ook voor een grotere locatie op Wilderszijde gemaakt met meerdere zorgverleners.

Ook is er op de huidige crisis-noodopvangvoorziening Tobias een zorgmedewerker actief die eventueel kan adviseren en handelen nog voordat er gebruik gemaakt hoeft te worden van reguliere huisartsen-voorzieningen. Deze afspraken worden ook gemaakt met het COA voor de beoogde noodopvangvoorziening op Wilderszijde.

Voor wat betreft de gemeentelijke dienstverlening (bijv. persoonsdocumenten) wordt er reeds rekening gehouden met een te realiseren noodopvangvoorziening.

Randvoorwaarde

Er komen afspraken met nabijgelegen scholen en zorgverleners en gemeentelijke dienstverlening wordt ingericht om de opgevangen asielzoekers benodigde voorzieningen te kunnen bieden zonder dat de druk op de voorzieningen (te) groot wordt.

5. Maatschappelijk middenveld

Van belang bij inbedding van asielzoekers in de samenleving is een goede verbinding met verenigingen, vrijwilligersorganisaties en gemeenschappen.

Verenigingen in de buurt worden actief geïnformeerd over de komst van de asielzoekers en in onderlinge afstemming met gemeente en COA kunnen er afspraken gemaakt worden over participatie van asielzoekers binnen de verenigingen.

Met onder andere het diaconaal platform Lansingerland worden afspraken gemaakt over het initiëren van contact tussen de asielzoekers en de aangesloten kerken in Lansingerland.

Aangezien asielzoekers binnen wettelijke kaders geen (betaalde) arbeid mogen verrichten wordt een programma ingericht voor dagbesteding. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld het onderhoud en de inrichting van de opvanglocatie of kleinschalige tuinbouw op de kavel rondom de opvanglocatie. Dit zal verder vormgegeven worden met samenwerkende welzijns- en vrijwilligersorganisaties.

Randvoorwaarde

Er is proactief contact met verenigingen, vrijwilligersorganisaties en gemeenschappen en er komt een programma voor de dagbesteding van de opgevangen asielzoekers.

6. Informatie en participatie

Met direct omwonenden en betrokken ontwikkelaars is reeds frequent contact over de beoogde realisatie van noodopvang voor asielzoekers op Wilderszijde. Zodra gemeentelijke besluitvorming gereed is zal deze informatie en participatie verder verspreid worden over de inwoners van Lansingerland en in het bijzonder de dichtst bijzijnde kernen.

Randvoorwaarde

De gemeente informeert, in samenwerking met het COA en betrokken maatschappelijke organisaties, inwoners proactief (informatieavonden) en reactief (reguliere gemeentelijke informatievoorziening) over de noodopvang van asielzoekers. Inwoners worden uitgenodigd mee te denken over de goede inbedding van de noodopvang in de Lansingerlandse samenleving.

7. Samenwerking met ontwikkelaars Wilderszijde

De afspraken met ontwikkelaars zijn (los van de beoogde noodopvang) helder en reeds vastgelegd. Zodra de ontwikkeling van de wijk Wilderszijde aanbeland is bij de betreffende kavel, zijn de gronden direct opeisbaar bij de gemeente en moet de kavel dus bouwklaar zijn.

Randvoorwaarde

Met ontwikkelaars maken we formele afspraken over mogelijke toekomstige claims betreffende de te ontwikkelen wijk in relatie tot de noodopvang van asielzoekers.

8. Samenwerking met COA

Het COA is verantwoordelijk voor het exploiteren van de noodopvangvoorziening. Ook bij de realisatie van de noodopvangvoorziening is het COA nadrukkelijk betrokken, maar de regie van de realisatie blijft de verantwoordelijkheid van de gemeente in het kader van de totale ontwikkeling van Wilderszijde.

Met het COA worden afspraken gemaakt over het dekken van de kosten. Deze kosten vallen uiteen in drie delen:

1. Kosten van het exploiteren van de noodopvangvoorziening
2. Kosten van het bouwrijp maken van de betreffende kavel
3. Kosten van personele inzet vanuit de gemeente

Onderdeel 1 valt geheel onder verantwoordelijkheid van het COA en zal voor de gemeente dus kostenneutraal zijn. Onderdeel 2 is onderwerp van onderhandeling met het COA. Voor onderdeel 3 zijn er geen afspraken en ook geen (landelijke) richtlijnen. Hier moet rekening gehouden worden met de inzet van gemeentelijke middelen.

Randvoorwaarde

De realisatie van een noodopvangvoorziening voor asielzoekers moet zoveel mogelijk kosten neutraal zijn voor de gemeente.

10. Monitoring

Met een monitor houden we bij hoe de ontwikkeling van de noodopvangvoorziening zich verhoudt tot bovengenoemde voorwaarden. Op basis van de informatie duidt het college waar eventueel aanpassing gewenst is. Daarnaast bespreken we, aan de hand van de informatie uit de monitor, met uw raad of de opvang goed landt onze samenleving. De monitor is daarmee ondersteunend aan het uitvoeren van uw controlerende taak. Mede aan de hand van de informatie uit de monitor weegt het college de keuze voor volgende locaties af.

Randvoorwaarde

We ontwikkelen een monitor om de ontwikkeling van de noodopvangvoorziening, ten opzichte van gestelde randvoorwaarden, in de gaten te houden en waar nodig bij te sturen.